

Aan STASDEF
Van CIO
Afgestemd met BR
In afschrift aan

TER BESLISSING

Datum
3 september 2025

Onze referentie

Opgesteld door

KD: Ambtelijke leiding

T

@mindef.r

Aantal bijlagen

1

Nota

Strategische Visie NAFIN

Aanleiding

Het Netherlands Armed Forces Integrated Network (NAFIN) speelt een cruciale rol bij het waarborgen van nationale veiligheid, militaire operaties en interinstitutionele communicatie. De strategische focus van het NAFIN lag lange tijd op kostenefficiëntie. De veranderende internationale veiligheidssituatie en de hernieuwde aandacht voor hoofdtak 1 vragen om een herijking van NAFIN's rol en capaciteiten. Dit vraagt om een visie op het NAFIN netwerk met focus op de kerntaken, weerbaarheid en de borging van de veiligheid, zowel voor nu als in de toekomst. Zoals genoemd in de Reactie op het rapport 'De kracht en kwetsbaarheid van het digitale krijgsmachtnetwerk NAFIN' van de Algemene Rekenkamer¹ en in de reactie op de Evaluatie NAFIN storing² heeft de CIO-office namens Defensie onderzoek gedaan of het NAFIN netwerk aangemerkt moet worden als vitale infrastructuur. In het onderzoek is de motie van de leden Heite en Kathmann³ van de Tweede Kamer meegenomen. Hierin wordt Defensie verzocht te rapporteren aan de Tweede kamer over de veiligheid van het NAFIN. Daarnaast wordt Defensie verzocht om te onderzoeken hoe voldaan kan worden aan de randvoorwaarde dat Defensie in elke situatie zelf de regie moet hebben over het NAFIN, terwijl het voldoet aan de veiligheidseisen van een vitaal netwerk.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de Strategische Visie NAFIN om het NAFIN niet onder de cyclus vitaal van de National Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) te brengen. Het medegebruik onder voorwaarden mogelijk blijft en maatregelen worden voorgesteld om het NAFIN op een hoger weerbaarheidsniveau te krijgen

Kernpunten

- Deze visie adviseert om het NAFIN niet onder de cyclus vitaal te brengen zoals door NCTV is uitgewerkt.
- Vitaal verklaren perkt de regie en militaire autonomie van Defensie in ten aanzien van het NAFIN wat in strijd is met het principe '*military owned and controlled*'. Defensie wil te allen tijde de volledige zeggenschap over het NAFIN behouden om zelfstandig haar kerntaken te kunnen uitvoeren.
- Tevens geldt dat medegebruik NAFIN onder strikt gedefinieerde criteria, aandachtspunten en voorwaarden (toekennen van prioriteit in bandbreedte bij situaties van conflict of oorlog) toegestaan wordt.
- Ondanks dat het NAFIN niet vitaal wordt verklaard binnen de overheidsdefinitie van de cyclus vitaal, wordt NAFIN als onmisbaar beschouwd voor onze nationale veiligheid. Daarom

¹ Kamerstuk 36 592 nr. 8

² Kamerstuk 36 592 nr. 14

³ Kamerstuk 36 529 nr. 20

wordt geadviseerd de weerbaarheid van het NAFIN te versterken. Defensie neemt hiertoe maatregelen op diverse aspecten, zoals een gerichte inzet op versterking van het beheer, het maken van bindende afspraken met medegebruikers van het NAFIN en leveranciers, het verhogen van de digitale en operationele weerbaarheid en het inrichten van onafhankelijk toezicht om de kwaliteit, continuïteit, integriteit en veiligheid structureel te borgen.

Toelichting

Netherlands Armed Forces Integrated Network (NAFIN)

- Essentieel militair communicatienetwerk van Defensie, specifiek voor militaire doeleinden om veilig te communiceren.
- Ook vitale processen buiten Defensie, zoals de werking van noodnummers en de overheidsdatacenters, zijn afhankelijk van het NAFIN, waardoor het netwerk direct bijdraagt aan de autonomie van de Staat als het gaat om de nationale veiligheid.
- Defensie heeft bij de realisatie van het NAFIN twee belangrijke eisen gesteld.
 - Ten eerste mag het netwerk, gezien zijn cruciale rol voor de inzet van Defensie, nooit uitvallen: het principe van 'never out'.
 - Ten tweede dient het NAFIN 'military owned and controlled' te zijn. Dit wil zeggen dat Defensie in elke situatie zelf de regie moet hebben om het netwerk operationeel te kunnen houden.

Maatregelen

De Strategische Visie NAFIN adviseert maatregelen te nemen om het NAFIN stelselmatig op een hoger niveau van weerbaarheid te brengen:

- Interne maatregelen
 - Versterken beheer NAFIN: Een netwerk met hoge beschikbaarheidseisen vereist een strak georganiseerde beheerstructuur met duidelijke mandaten en bevoegdheden.
 - Leveranciers: In samenwerking met de leveranciers worden afspraken gemaakt over het aanscherpen en actualiseren van de zogenoemde onderliggende ondersteuningscontracten. Bureau Industrie Veiligheid ziet toe op de naleving en effectiviteit van deze afspraken, en zal indien nodig verbetermaatregelen initiëren.
 - Jaarlijkse weerbaarheidsanalyse: Deze analyse heeft als doel om systematisch de belangrijkste dreigingen en risico's in kaart te brengen die de werking van het NAFIN kunnen beïnvloeden. Op basis van de bevindingen worden gerichte mitigerende maatregelen geformuleerd.
- Externe maatregelen
 - De aansluitvoorwaarden voor technische ruimtes en voor informatiebeveiliging bij organisaties die gebruikmaken van het NAFIN zullen waar nodig worden aangescherpt en geactualiseerd.
 - Toezicht op aansluitvoorwaarden dient te worden ingebed in een formele verklaring of certificering, waaruit blijkt dat de betreffende organisatie aan de aangescherpte aansluitvoorwaarden voldoet en deze blijvend borgt.
 - In de praktijk wordt van de Beveiligingsadviseurs van de aangesloten organisaties verwacht dat zij hier actief op toezien, potentiële tekortkomingen signaleren en hierover periodiek rapporteren aan Defensie. Defensie zal dit proces coördineren en waar nodig aanvullende controles instellen.

Vitaal verklaren

- De status van vitale infrastructuur in Nederland wordt bepaald door een combinatie van nationale en Europese wet- en regelgeving. Defensie is uitgesloten van het toepassingsgebied van deze wetgeving omdat een uitzondering geldt voor

overheidsinstanties die hoofdzakelijk activiteiten uitvoeren op het gebied van nationale veiligheid, openbare veiligheid, defensie of rechtshandhaving.

- Binnen de rijksoverheid is er vanuit de NCTV een vastgesteld beleid voor het beschermen van vitale processen, de zogenoemde 'cyclus vitaal', dat vanuit de NCTV wordt gecoördineerd.
- Het aanwijzen van het NAFIN als vitaal binnen de cyclus vitaal brengt verschillende voordelen met zich mee, zoals extra ondersteuning vanuit de overheid en gerelateerde instanties, ontstaat er meer inzicht in sector-overstijgende afhankelijkheden tussen vitale processen, stimuleert het kennisuitwisseling en samenwerking met andere vitale sectoren en verleent het stempel vitaal dat er zwaar gewicht aan het proces wordt gegeven.
- Het aanwijzen van het NAFIN als vitaal binnen de cyclus vitaal brengt ook belangrijke nadelen. Zo kan het coördinatieproces in crisissituaties complexer en trager worden waardoor de snelheid en autonomie van de militaire besluitvorming onder druk kunnen komen te staan en Defensie minder direct en slagvaardig op kan treden.
- Defensie kan veiligheidsvoorwaarden die gelden voor vitale processen ook minimaal van toepassing verklaren op het NAFIN en zo de weerbaarheid verhogen.

Medegebruik

- Het medegebruik van het NAFIN is oorspronkelijk ontstaan als reactie op bezuinigingen (met uitzondering van Politie wat reeds in 1996 op basis van stringente eisen van redundantie en beveiliging werd geïnitieerd) en heeft zich sindsdien geleidelijk ontwikkeld.
- Hoewel medegebruik niet direct aansluit bij de uitgangspunten '*never out*' en '*military owned and controlled*', kan het vanuit het overheidsbrede streven naar doelmatigheid, soevereiniteit en autonomie goed worden onderbouwd.
- Het medegebruik door externe partijen vraagt om duidelijke regels en goede afspraken. Daarom worden de aansluitvoorwaarden voor technische ruimtes en de eisen aan informatiebeveiliging voor medegebruikers aangescherpt.
- Volledig en permanent medegebruik door andere overheden onder voorwaarden van medegebruik en de waarborg van prioriteit in bandbreedte voor een specifieke groep gebruikers geeft de best mogelijke invulling aan de leidende principes van Defensie '*never out*' en '*military owned and controlled*' en de algemene overheidsprincipes doelmatigheid, beveiliging, soevereiniteit en autonomie.

Vervolg proces

Na akkoord van de staatssecretaris op de Strategische Visie NAFIN volgt een Kamerbrief met als strekking dat de staatssecretaris de adviezen uit het rapport omarmt en daarmee het NAFIN niet onder de cyclus vitaal van de NCTV te brengen. De Strategische Visie NAFIN wordt vertrouwelijk separaat aan de Kamer aangeboden. Half september wordt de Kamer door middel van deze Kamerbrief geïnformeerd over het genomen besluit.

Financiële overwegingen

De exacte kosten die gemoeid zijn bij de verbetermaatregelen zijn nog niet in beeld gebracht. Op basis van een grove interne inschatting is voor het versterken van het beheer van het NAFIN jaarlijks een bedrag van M€ 3,0 benodigd. Dit betreft extra personele capaciteit voor het versterken van het technisch beheer, solution architectuur, ketenbeheer en regie, inclusief afbouw afhankelijkheid van inhuur. Binnen dit bedrag valt ook de verbetering van diverse onderhoudscontracten en het verbeteren van responsetijden op derde- en vierde lijns support etc.

Voor de aanschaf en op voorraad houden van kern apparatuur om het risico van leverbeperkingen te mitigeren is op basis van een eerste prognose eenmalig een bedrag van M€ 9,0 benodigd. De financiële consequenties en de dekking worden nader onderzocht en opgelopen volgens het PS&IB proces. Dit is afgestemd met HDFC.

Datum

3 september 2025

Onze referentie

MINDEF20250033958

Juridische overwegingen

N.v.t.

Communicatie

N.v.t.

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering

N.v.t.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens mogen niet openbaar worden gemaakt.

DE CHIEF INFORMATION OFFICER

